

Rapport

nū

Publieksenquête Nederlandse Taalunie 2011

Rapport

Publieksenquête Nederlandse Taalunie 2011

mei 2011 www.adviesdigitaal.nl
info@adviesdigitaal.nl
AdviesDigitaal Tekst & Communicatie
in opdracht van de **Nederlandse Taalunie**

Inleiding

De Nederlandse Taalunie is een beleidsorganisatie waarin Nederland, Vlaanderen, Suriname, Aruba, Curaçao en Sint-Maarten samenwerken op het gebied van de Nederlandse taal. De belangrijkste werkerterreinen zijn: de Nederlandse taal, het Nederlands in digitale producten en toepassingen, onderwijs in en van het Nederlands (zowel binnen als buiten het taalgebied), literatuur en leesbevordering, en de positie van het Nederlands in Europa en in de wereld.

Onlangs heeft de Taalunie een digitale enquête gehouden om haar imago en de publieke bekendheid en waardering van haar producten en diensten te peilen. Het is de bedoeling deze informatie te gebruiken ter verbetering van het producten- en dienstenaanbod en ter voorbereiding van het nieuwe meerjarenplan 2013-2017.

De enquête bestond in totaal uit 242 vragen verdeeld over vijf vragenlijsten:

- Vragenlijst A: Algemeen / Communicatie
- Vragenlijst B: Literatuur en lezen
- Vragenlijst C: Onderwijs in en van het Nederlands
- Vragenlijst D: Onderwijs Nederlands buiten het taalgebied
- Vragenlijst E: De Nederlandse taal

Aan de deelnemers werd gevraagd naast enkele persoonsgegevens (ik ben, ik werk en ik woon) in ieder geval vragenlijst A met algemene vragen en vragen over communicatie in te vullen. Daarna werd de deelnemers verzocht nog een of meer van de andere vragen lijsten in te vullen.

Alle vragenlijsten bestonden hoofdzakelijk uit ja/nee vragen en vragen naar meningen over producten en diensten die op een 5-puntsschaal lopend van *totaal niet* (score 1) tot *zeer* (score 5) gescoord konden worden door het aanklikken van een radiobutton.

Daarnaast waren er in elke vragenlijst enkele open vragen opgenomen om de respondent de gelegenheid te geven tot aanvullende informatie.

De vragen werden steeds met een groot aantal tegelijk op een pagina aangeboden. Doorbladeren naar de volgende pagina was mogelijk ook al waren niet alle vragen beantwoord. Een aantal respondenten is daarbij selectief te werk gegaan wat tot gevolg had dat er ook vragen onbeantwoord bleven.

Verantwoording

Ongeveer 680 personen hebben ingelogd en vragenlijst A bekeken, maar voor 150 van hen is het daar ook bij gebleven. Geen enkele vraag hebben zij beantwoord. Zo bleven er uiteindelijk 530 respondenten over die de vragenlijst geheel of in ieder geval een substantieel deel ervan heeft beantwoord en die in de rapportage zijn meegenomen.

Veel respondenten zijn nogal selectief door de vragen heengegaan met als gevolg dat het aantal niet ingevulde vragen betrekkelijk groot was. Ook de vragen naar beroep en herkomst werden door meer dan 40% van de respondenten niet ingevuld. Doordat maar enkele categorieën bekend en redelijk vertegenwoordigd zijn, is hun aandeel in het totaal groot en is uitsplitsing via kruistabellen nauwelijks zinvol. Dit alles bemoeilijkt soms de interpretatie van de gegevens.

Een interessante vraag is bijvoorbeeld of er opmerkelijke verschillen zijn tussen respondenten uit de verschillende landen met betrekking tot het imago van de Taalunie. Ter beantwoording van deze vraag hebben we de imago-uitspraken van vraag A.1.2 in verschillende kruistabellen afgezet tegen de herkomst van de respondent.

Van de acht voorgecodeerde categorieën van herkomst bleken er slechts twee een redelijke omvang te hebben: Nederland (181) en Vlaanderen (82). Daarnaast was er nog de categorie Anders met 51 respondenten woonachtig in wel meer dan 20 verschillende landen. De grootste categorie was echter de groep die de vraag naar hun woonplaats niet ingevuld had (213). De interpretatie van de resultaten wordt daardoor erg bemoeilijkt.

In nog sterkere mate is dit het geval voor de vragenlijsten B,C,D,E omdat het aantal respondenten dat deze vragenlijsten heeft ingevuld nauwelijks de helft of nog minder was dan dat van de A-lijst.

Van de 530 respondenten die de A-vragen beantwoordden gaven:

- 270 aan de B-vragen te willen beantwoorden; 263 deden dit daadwerkelijk (verschil: 7)
- 223 aan de C-vragen te willen beantwoorden 208 deden dit daadwerkelijk (verschil: 15)
- 193 aan de D-vragen te willen beantwoorden 173 deden dit daadwerkelijk (verschil: 20)
- 277 aan de E-vragen te willen beantwoorden 242 deden dit daadwerkelijk (verschil: 35)

Meegenomen/uitgesloten bij de (rechte) tellingen

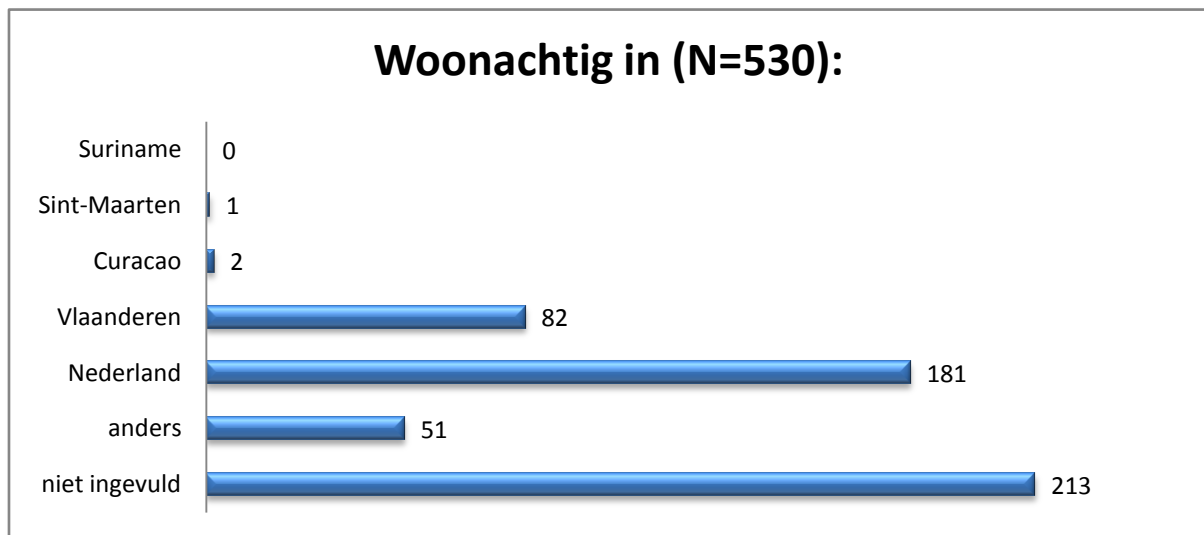
Van alle ingevulde enquêtes is een aantal uitgesloten van de tellingen omdat ze niet of voor een zeer klein gedeelte waren beantwoord. De uiteindelijke (netto) telling biedt daardoor een concreter en betrouwbaarder beeld, ondanks het kleinere totaal van resultaten. Dit geldt voornamelijk voor de vervolgvragen B, C, D en E.

Bespreking van de resultaten

Achtergrondgegevens respondenten

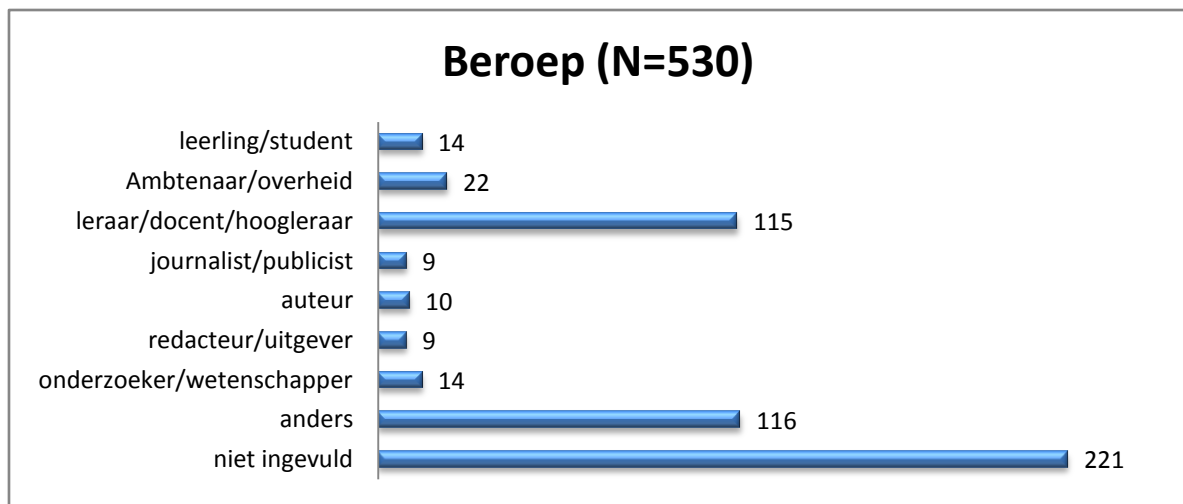
Van de 530 deelnemers die vragenlijst A hebben ingevuld is het grootste deel woonachtig in Nederland (34,2%), gevolgd door Vlaanderen (15,5%). Curaçao (0,4%) en Sint-Maarten (0,2%) zijn met respectievelijk 2 en 1 personen vertegenwoordigd. Suriname is met 0% vertegenwoordigd. Bijna 10% van de deelnemers is woonachtig in het buitenland (9,6%) of heeft geen land (40,2%) ingevuld.

Bij de aanduiding 'anders' werden meer dan twintig verschillende landen genoemd in zeer kleine aantallen. Door deze diversiteit zijn deze landen niet apart vermeld. De enige bindende factor is dat het Nederlanders in het buitenland betreft.

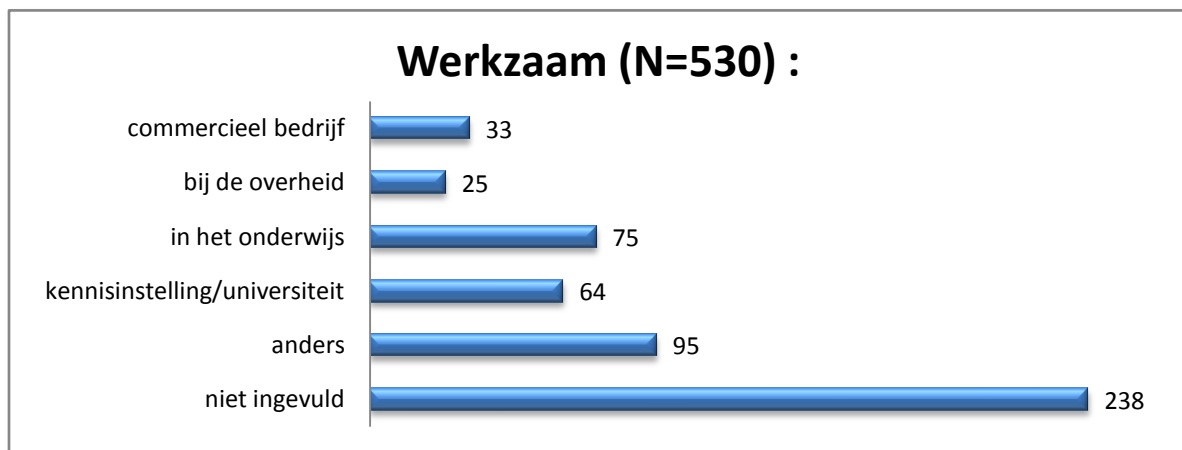

Representatie deelnemers: beroepen / werkzaam

Van de 530 respondenten is het grootste gedeelte als leraar/hoogleraar/docent (21,6%) van beroep, een aanzienlijk kleiner deel ambtenaar/overheidsmedewerker (4,2%), leerling/student (2,6%), onderzoeker/ wetenschapper (2,6%) of auteur (1,9%), en het kleinste gedeelte geeft aan redacteur/uitgever (1,7%) of journalist/publicist (1,7%) te zijn. Het overige gedeelte (iets meer dan 63%) wordt gevormd door de respondenten die 'anders' (21,9%) of die geen beroep (41,7%) invulden. De rubriek 'anders' representeert een groot aantal verschillende beroepen en is daardoor heel divers.

Bijna een kwart van de respondenten geeft aan werkzaam te zijn in het onderwijs of bij een kennisinstelling/universiteit. Iets meer dan 10% is werkzaam bij een commercieel bedrijf (6,2%) of als ambtenaar (4,7%). Ook bij deze vraag zien we dat het grootste deel van de respondenten geen antwoord heeft gegeven (44,9%) of tot de zeer gemêleerde groep 'Anders' behoort (17,9%)

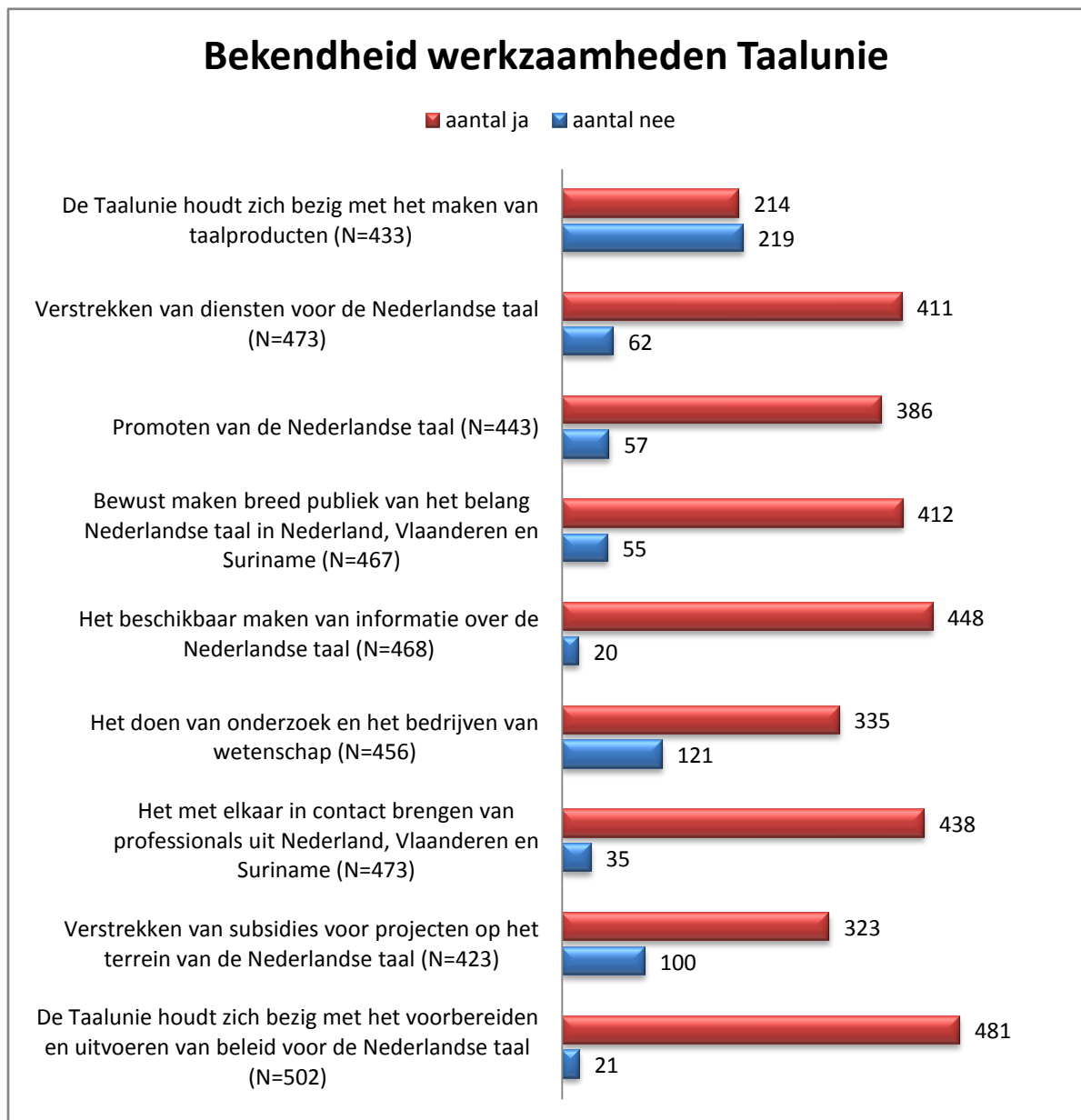
Bekijken we de drie tabellen in samenhang dan lijkt de groep respondenten sterk gedomineerd door leraren/docenten uit Nederland en Vlaanderen die nog werkzaam zijn in het onderwijs en als dit het geval is kleuren zij ook in belangrijke mate de resultaten van deze enquête. Met opzet spreken we hier van 'lijkt', omdat een substantieel grote groep van meer dan 40% de hier besproken achtergrondgegevens niet heeft ingevuld.

Imago en bekendheid met de werkzaamheden en producten van de Taalunie

In dit gedeelte worden de resultaten besproken van het gedeelte van de enquête dat gaat over bekendheid met de werkzaamheden en producten van de Taalunie en hoe men het contact met de Taalunie ervaart.

Bekendheid, verwachtingen, werkzaamheden, producten Taalunie

Aan de respondenten werd gevraagd of men bekend was met de werkzaamheden van de Taalunie, bijvoorbeeld het voorbereiden en uitvoeren van beleid voor de Nederlandse taal, maar ook naar meer specifieke werkgebieden van de Taalunie, zoals het met elkaar in contact brengen van professionals op het gebied van de Nederlandse taal uit Nederland, Vlaanderen en Suriname.

Bij de meeste vragen was een zeer ruime meerderheid van de respondenten op de hoogte van deze werkzaamheden en vond ook dat de Taalunie zich daarmee moest bezighouden. In een aantal gevallen vinden sommigen een bepaalde activiteit tot de taken van de Taalunie horen, maar weten ze niet dat de Taalunie die taak feitelijk al uitvoert.

Maken van taalproducten minder bekend

Enige opvallende uitzondering in de opsomming van deze vragen was het antwoord op:

De Taalunie houdt zich bezig met het maken van taalproducten zoals woordenboeken, grammatica's en taalmethoden.

Hierop antwoordde 49% met 'ja' en 51% met 'nee': dit is hiermee de enige vraag in deze opsomming waarbij het aantal malen 'nee' groter is dan het aantal malen 'ja'. Deze tendens is tevens terug te zien in de antwoorden op de subvraag: "De Taalunie moet zich hiermee bezighouden"

Samenvattend: *De activiteiten v.d. Taalunie zoals genoemd bij vraag A.1.a zijn doorgaans goed tot zeer goed bekend onder degenen die deze vraag hebben beantwoord. Kennis van het verstrekken van subsidies door de Taalunie en het doen van onderzoek scoren relatief wat lager (76% respectievelijk 73%). Het minst bekend is dat de Taalunie ook taalproducten maakt (slechts 49%).*

Bekendheid producten en websites

De vragen bij onderdeel A.2 gingen specifiek op de verschillende producten van de Taalunie in. Hieronder staan de resultaten daarvan beknopt samengevat. De percentages hebben betrekking op de respondenten die de vraag beantwoord hebben. Dit aantal is steeds tussen haakjes weer gegeven:

TAALUNIVERSUM is bekend bij 77% (N=457) en wordt door zo'n 38% van hen regelmatig bezocht (minstens 1x per maand). De bezoekers oordelen i.h.a. positief over Taaluniversum

DWVDNT is slechts bekend bij 23% (N=446) van de respondenten en wordt door amper 16% van hen met enige regelmaat bezocht (minstens 1x per maand).

TAALPEIL: 42% (N=446) geeft aan er bekend mee te zijn en 58% niet. De eerste groep is over het algemeen wel positief.

TAALSCHRIFT is bekend bij 47% (N=447) en niet bekend bij 53%. Van de eerste groep geeft 70% aan het blad slechts incidenteel of in het geheel niet te lezen.

DE DIGITALE NIEUWSBRIEF is bekend bij 63% (N=440), wordt door 92% van deze groep ontvangen en door hen nuttig en informatief gevonden.

DE WOORDENLIJST NEDERLANDSE TAAL: van de 446 respondenten die deze vraag beantwoord hebben is 85% ervan op de hoogte dat de Taalunie deze lijst samenstelt, weet 69% dat deze ook online staat, en maakt 52% er daadwerkelijk gebruik van.

Ongeveer 75% (N=444) weet dat er van de Taalunie **TAALADVIEZEN ONLINE** staan en iets meer dan de helft van de totale groep maakt daar gebruik van.

Van het gegeven dat de Taalunie participeert bij sommige **VERTAALWOORDENBOEKEN** is 33% (N=438) op de hoogte; het grootste deel van hen vindt dit nuttig.

35% van de respondenten (N=441) weet dat de **ONTWIKKELING VAN TAALTECHNOLOGISCHE INFRASTRUCTUUR VOOR HET NEDERLANDS** via de Taalunie wordt ondersteund; het merendeel vindt dit ook nuttig.

De website **HTNO** is slechts bij 16% (N=440) bekend, terwijl een groot deel van de respondenten aangeeft het wel (zeer) nuttig te vinden dat de Taalunie de webpagina HTNO aanbiedt en onderhoudt.

Het is bij 64% (N=441) bekend dat de Taalunie het **UNIVERSITAIRE ONDERWIJS NEDERLANDS BUITEN HET TAALGEBIED** ondersteunt en de meeste respondenten vinden dit nuttig tot zeer nuttig.

Van de **PRIJS DER NEDERLANDSE LETTEREN** kent 94% (N=441) het bestaan, weet iets meer dan de helft dat deze prijs door de Taalunie wordt toegekend en vindt een groot deel van de respondenten deze prijs positief, in de zin van een waardevol initiatief, een waardevolle erkenning voor schrijvers en een stimulans voor gemeenschappelijke taalcultuur.

25% (N=430) is op de hoogte van het verschijnen van een nieuwe, **ZEVENDELIGE GESCHIEDENIS VAN DE NEDERLANDSE LITERATUUR**, 20% (N=430) weet dat de Taalunie deze uitgave mogelijk heeft gemaakt en het merendeel van deze respondenten vindt dat nuttig.

DBNL is bij 65% (N=421) bekend en wordt door iets minder dan de helft van hen regelmatig (minstens 1x per maand of meer) bezocht. Dat de Taalunie de Digitale Bibliotheek ondersteunt weet slechts iets meer dan de helft van degenen die de DBNL kennen. Opmerkelijk is dat meer dan 90% van de ruim 400 respondenten aangeeft het nuttig tot zeer nuttig te vinden dat de Taalunie deze ondersteuning geeft.

Hoe is de Taalunie voor het eerst bereikt?

Bij de vraag hoe respondenten de eerste keer in contact kwamen met de website van de Taalunie, Taalunieversum.nl, kwam uit de reacties naar voren dat het merendeel van de respondenten de ingang naar deze site in aflopende volgorde vond via publicaties/brochures van de Taalunie, zoekmachine(s) en koppelingen op andere websites.

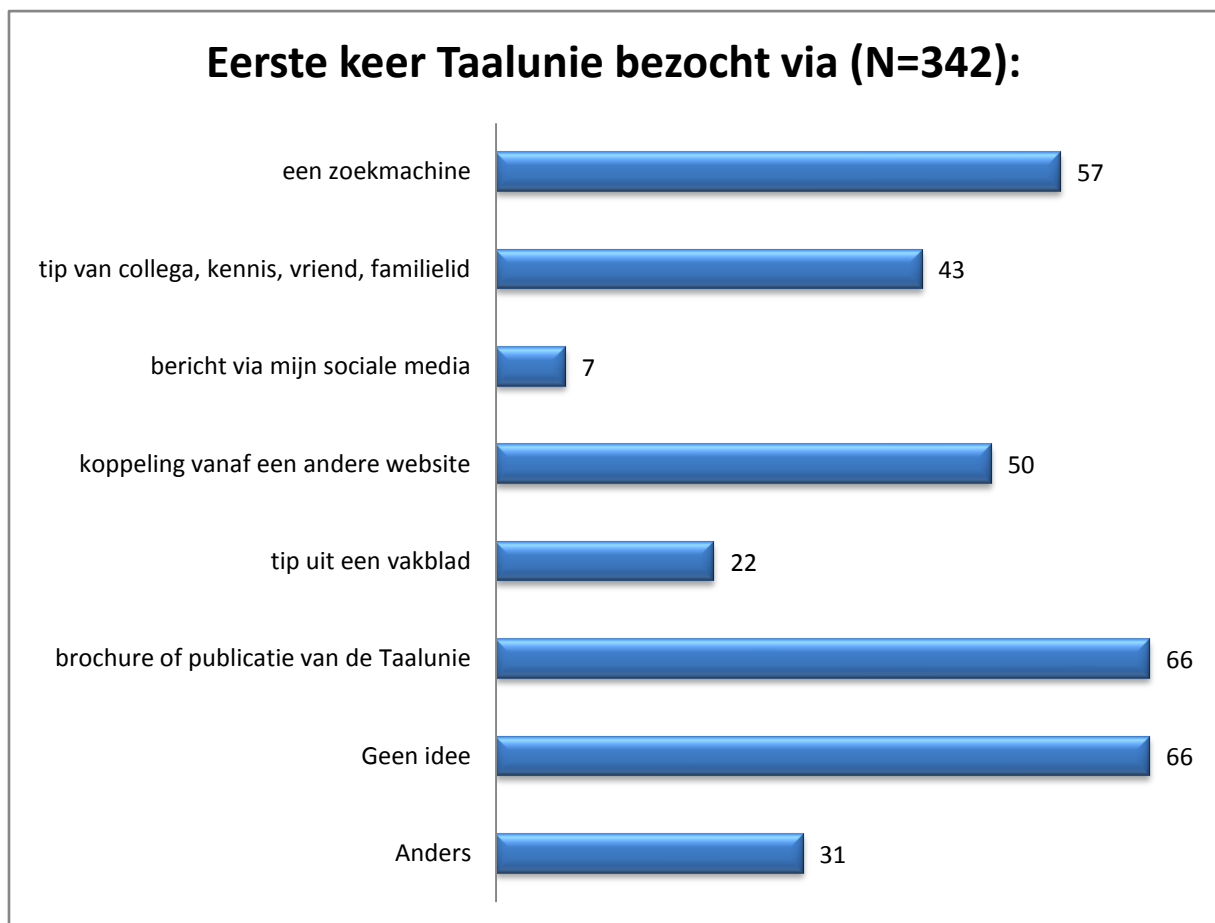
Opvallend is dat slechts zo'n 2% van de respondenten via berichten op sociale media bij deze website terecht is gekomen.

Route: hoe bent u bij de Taalunie gekomen?

[A.2.1.c] De eerste keer dat ik het Taalunieversum bezocht, kwam ik er terecht door:

Meest: via publicatie Taalunie, zoekmachine, koppeling op andere website

Minst: sociale media, vakblad

Imago Taalunie

Onderdeel A.1.2 heeft betrekking op het Imago van de Taalunie. Onderstaande tabel laat zien wat respondenten op een 5-puntsschaal antwoordden op de vraag:

[A.1.2.a] Welk beeld heeft u van de Taalunie? Als u denkt aan de Taalunie zoals die vandaag de dag functioneert, in welke mate zijn de volgende typeringen dan volgens u van toepassing?

De Taalunie is:

	percentages					N=
	Totaal niet 1	2	3	4	zeer 5	
1. modern	4,6	15,1	36,1	37,4	6,8	457
2. degelijk	1,1	2,4	13,3	50,9	32,3	458
3. vlot	3,7	19,8	37,3	31,6	7,6	450
4. professioneel	0,9	3,2	10,5	48,7	36,7	466
5. dienstverlenend	2,2	5,8	25,1	46,0	20,9	454
6. ambtelijk	2,7	12,6	29,7	33,0	22,0	427
7. klantvriendelijk	2,2	7,4	34,1	43,3	13,0	416
8. afstandelijk	6,3	28,3	30,4	26,4	8,6	431
9. zuinig	8,6	20,2	50,1	17,1	4,0	327
10. nuttig	0,9	2,6	10,6	31,9	54,0	461
11. gezaghebbend	2,0	6,9	17,2	46,0	27,9	448
12. wetenschappelijk	3,1	4,7	21,6	45,2	25,4	445

De Taalunie komt bij de respondenten doorgaans over als een nuttige, degelijke, professionele, gezaghebbende en wetenschappelijke instelling.

Het beeld dat respondenten van de Taalunie en haar service in het algemeen hebben is overwegend positief. Dat blijkt onder meer uit de volgende (deel)antwoorden op de vragen in de publieksenquête 2011.

Een van de vragen luidt:

[A.1.3] Als u een vraag heeft over de Taalunie, haar projecten of activiteiten of over de Nederlandse taal zelf, kunt u de website van de Taalunie raadplegen, Taalnieversum.org, of kunt u per telefoon of via e-mail contact opnemen met de medewerkers van het Algemeen Secretariaat. Zo nodig verwijzen zij u door.

85% van de respondenten (N=457) weet dat de Taalunie benaderd kan worden met vragen. Een kleine 40% heeft ook wel eens een vraag gesteld aan de Taalunie en is tevreden over de snelheid en de adequaatheid waarmee men geholpen werd.

Daar staat tegenover dat er naar verhouding weinig respondenten bekend zijn met de verschillende publicaties van de Taalunie: online zowel als op papier (brochures e.d.).

Samenvattend laat de enquête zien dat het merendeel van de deelnemers een positief beeld heeft van de Taalunie en haar diensten en/of producten. Men ziet de Taalunie als een degelijke, professionele, gezaghebbende organisatie. Ook over de dienstverlening is men overwegend positief. Men wordt doorgaans naar tevredenheid geholpen als men met vragen contact opneemt. Wel ligt er een uitdaging in het bekend maken van de Taalunie bij meer mensen, en in het onder de aandacht brengen van de verschillende producten. Met name de DWVDNT, Taalpeil en Taalschrift zijn als producten onvoldoende bekend. Hetzelfde geldt voor de website HTNO. Ook zijn maar weinig respondenten ervan op de hoogte dat de Taalunie participeert bij sommige vertaalwoordenboeken, de ontwikkeling van taaltechnologische infrastructuur voor het Nederlands ondersteunt en het verschijnen van een nieuwe, zevendelige Geschiedenis van de Nederlandse Literatuur mogelijk maakt

Sociale media kunnen (meer) benut worden om de Taalunie, de producten en diensten meer bekendheid te geven en het imago te versterken.

Toekomstige thema's en prioriteiten

Een groot aantal van de respondenten vindt het belangrijk dat er duidelijke regels worden gesteld aan goed en fout Nederlands, dat er geholpen wordt het onderwijs in het Nederlands te verbeteren en dat een verzorgde uitspraak van het Nederlands in de media wordt gestimuleerd. De meningen over het optreden tegen het oprukkende Engels en het organiseren van een groot, jaarlijks taalfestival lopen uiteen.

	aantallen						percentages					
	helemaal niet 1	2	3	4	zeer 5	Totaal	helemaal niet 1	2	3	4	zeer 5	Totaal
duidelijke regels stellen aan goed en fout Nederlands	49	37	53	104	158	401	12,2	9,2	13,2	25,9	39,4	100
het onderwijs Nederlands helpen verbeteren	8	5	28	91	272	404	2,0	1,2	6,9	22,5	67,3	100
optreden tegen het oprukkende Engels, bijvoorbeeld in het hoger onderwijs	74	77	91	56	105	403	18,4	19,1	22,6	13,9	26,1	100
een verzorgde uitspraak van het Nederlands stimuleren in de media	37	38	70	113	146	404	9,2	9,4	17,3	28,0	36,1	100
jaarlijks een groot taalfestival organiseren	74	74	92	92	66	398	18,6	18,6	23,1	23,1	16,6	100

Open vragen toekomstige thema's en prioriteiten

Over optreden tegen het oprukkende Engels, bijvoorbeeld in het hoger onderwijs, is men verdeeld. Uit de beantwoording van open vragen omtrent dit thema blijkt dat de meeste respondenten die willen dat hiertegen wordt opgetreden daar ook uitgesproken blijf van geven. Een paar voorbeelden hiervan:

Neem het op voor het Nederlands. Dit begint bij onderwijs. Leer synoniemen aan voor bestaande leenwoorden, die vaak onnodig zijn. Laat ons kritischer zijn naar leenwoorden. Vernederlands vreemde woorden. Wie schrijft er nog cadeaux- Of boutique- Waarom niet sjurt- Tjek- Kies 1 lijn en probeer niet overal iedereen te vriend te houden. Wat dat aangaat waardeer ik het Franse taalbeleid, duidelijk, 1 lijn geen gezeur. Verschil in accent wat woordjes her en der maar allemaal Frans. Bieden ook zonder blikken of blozen vertalingen aan. Wat ik maar niet begrijpen kan is dat het Zweeds en zelfs het IJslands(!) een woord voor computer hebben en wij niet eens printer hebben kunnen vertalen. Daar gaat toch iets goed fout. Rekentuig of rekenaar zijn geen binnenkomers maar taluw is een pracht van een woord, komaan jongens niet alles op zijn beloop laten! Zo laat je je tuin toch ook niet veranderen tot een rimboe-

verdediging van de Nederlandse taal tegenover het oprukkende Engels aan de Nederlandse en Vlaamse universiteiten

De problemen met betrekking tot het gebruik van Engels als voertaal op universiteiten in Nederlands, waar de docenten en studenten allemaal hun werk proberen te doen in een vreemde taal, met geen of weinig hulp van native speakers. Het niveau Engels wat daaruit vloeit is erbarmelijk, en het niveau waarop het onderwerp gestudeerd kan worden is lager dan als Nederlandstaligen in het Nederlands studeren. De studenten zijn de dupe hiervan.

geen Engels of andere taal in ons onderwijs!!!!

Doelwit oprukkende verengelsing. Val in herhaling, maar als het zo doorgaat wordt het Nederlands een dialect. En jullie zijn tot nu toe veel te slap en afwachtend geweest. In het hogeronderwijs rukt het Engels op. vertalingen voor woorden waar zelfs het IJslands vertalingen voor heeft, hebben wij niet. Luchthaven is Engels, zelfs een treinkaarje koop je onder de noemer 'ticket'

Ik vind zelf dat als je in een vreemd land gaat studeren, je de taal van dat land moet leren. Anders zit je voor altijd in een \"toeristisch Disneyland\" en begrijp je weinig van je gastheerland. Ik ben tegen het gebruik van zo veel Engels op het MA-niveau en ik zeg dit als Engelstalige.
